An Roinn Oideachais
Department of Education

Clár Foghlama Leibhéal 2 den tSraith Shinsearach: Uimhearthacht

Réimsí curaclaim agus modúil

Le tabhairt isteach i scoileanna ó Mheán Fómhair 2024.

Ullmhaithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM)

Clár Ábhar

Réamhrá 2

Réasúnaíocht 2

Leanúnachas agus dul chun cinn 3

Teagasc agus foghlaim 3

Modúl: Uimhreacha agus airgead a thuiscint 4

Modúl: Am a thuiscint agus a bhainistiú 6

Modúl: Tomhas, suíomh agus ionad a thuiscint 7

Réamhrá

Cuimsíonn Clár Foghlama Leibhéal 2 na Sraithe Sinsearaí (CFL2SS) roinnt réimsí curaclaim, gach ceann acu deartha ar bhonn modúlach. Tá ceithre réimse curaclaim ag croílár CFL2SS: Uimhearthacht; Cumarsáid agus Litearthacht; Cúram Pearsanta; agus, sruthanna roghnacha.

Cuimsítear trí mhodúl leis an réimse curaclaim Uimhearthacht. Tá sé deartha le haghaidh íoslíon de 180 uair den teagasc/den fhoghlaim thar thréimhse dhá bhliain. Deartar gach modúl agus tuairim is 60 uair an chloig teagaisc/ teagmhála ranga i gceist.

Teideal modúil	Am molta in uaireanta an chloig
Uimhreacha agus airgead a thuiscint	60
Am a thuiscint agus a bhainistiú	60
Tomhas, suíomh agus ionad a thuiscint	60

Réasúnaíocht

Is ionann uimhearthacht agus an cumas chun tuiscint, feidhmeanna, agus scileanna matamaitice a úsáid chun fadhbanna a réiteach agus na héilimh laethúla a chomhlíonadh. Tá uimhearthacht mórthimpeall orainn inár saol laethúil atá tá sí bunúsach don saol laethúil. Cuireann an saol laethúil bealaí fiúntacha ar fáil chun uimhearthacht a iniúchadh, a thuiscint agus chun páirt a ghlacadh inti, agus is féidir scileanna fadhbfhuascailte uimhearthachta a chur i bhfeidhm in idirghníomhaíochtaí laethúla.

Ina leith seo, ní mór don scoláire a bheith in ann smaoineamh agus cumarsáid a dhéanamh go cainníochtúil; ciall a bhaint as sonraí; feasacht ar spásúlacht a bheith acu; patrúin agus seichimh a thuiscint; réasúnú go matamaiticiúil, agus é sin uilig i gcomhthéacsanna fíorshaoil.

Cuireann forbairt uimhearthacht an scoláire le forbairt na bpríomhinniúlachtaí sa tsraith shinsearach agus an bealach eile thart. Nuair a tharlaíonn se seo, tacaítear leis an bhfoghlaim ar fad ar fud na sraithe sinsearaí agus cuirtear forbairt na scileanna tábhachtacha chun cinn, scileanna don saol atá riachtanach do neamhspleáchas an scoláire. Baineann an scoláire leas as seo ar go leor bealaí le linn dó a bheith ag déanamh dul chun cinn i gconairí foghlama, i saol na hoibre agus i saol an duine fhásta.

Leanúnachas agus dul chun cinn

Tá an réimse curaclaim seo deartha chun cumas an scoláire maidir le huimhearthacht a dhaingniú agus a chur chun cinn ón tsraith shóisearach, chomh maith le braistint ghaisce agus mhuiníne a chur ar fáil don scoláire maidir lena fhoghlaim féin. Tá an réimse seo den churaclam deartha chun leanúnachas a chur ar fáil ó Leibhéal 2 den Aonad Foghlama Tosaíochta (AFT), Uimhearthacht ag an tsraith shóisearach chun a fhoghlaim sa tsraith shinsearach a fheabhsú, a chur chun cinn agus a dhoimhniú. Tugtar deiseanna don scoláire léiriú a thabhairt ar an gcaoi ar féidir an fhoghlaim a fuarthas sna modúil seo a nascadh leis an réamhfhoghlaim, le modúil agus ábhair eile. Cuirfidh na scoláire a fhoghlaim i bhfeidhm ar fud na réimsí curaclaim amhail bainistíocht airgid, Corpoideachas agus scileanna cócaireachta. Cuidíonn sé seo le foghlaim a dhaingniú agus cumas an scoláire a chur chun cinn chun tuiscint, feidhmeanna, agus scileanna matamaitice a úsáid chun na fadhbanna a réiteach agus na héilimh laethúla a chomhlíonadh. D'fhéadfadh an scoláire dul ar aghaidh chuig seirbhísí d'aosaigh, breisoideachas nó gairmeacha tar éis na scileanna riachtanacha a fhorbairt chun an saol a thuiscint agus páirt a ghlacadh sa saol céanna.

Teagasc agus foghlaim

Glacann an scoláire páirt san fhoghlaim trí shamplaí fíorshaoil le linn dó a bheith ag úsáid teanga agus siombailí uimheartha cuí agus cearta. Is féidir tacú le foghlaim an scoláire a thuilleadh trí dheiseanna chun teicneolaíochtaí digiteacha a úsáid i ranganna. Gné riachtanach den fhoghlaim sa réimse seo is ea tacú leis an scoláire a bheith rannpháirteach i gcásanna fíorshaoil agus ábhair nithiúla agus láimhseoga a úsáid chun cabhrú lena chuid foghlama.

Ba cheart go gcuirfí ar chumas an scoláire foghlaim a léiriú ar bhealach atá fiúntach, ábhartha agus feiliúnach dó. D'fhéadfadh úsáid na teicneolaíochta oiriúnaithí a bheith ag teastáil ó scoláirí ar leith chun tacú lena gcumarsáid agus lena gcuid foghlama, agus d'fhéadfadh scoláirí eile córais cumarsáide breisithí nó malartaí a úsáid. Aithnítear sa réimse curaclaim seo freisin, nádúr theicneolaíocht na faisnéise agus na cumarsáide agus go leor foirmeacha eile de léiriú a bhaineann leis an scoláire, lena n áirítear cumarsáid bunaithe ar scáileán.

Modúl: Uimhreacha agus airgead a thuiscint

Tuairisceoir modúil

Chun tuiscint a fháil ar airgead, ní mór don scoláire tuiscint a fháil ar uimhreas. Is é aidhm an mhodúil seo ná cur ar chumas an scoláire tuiscint a fháil ar an gcoincheap a bhaineann le huimhreacha agus airgead, an chaoi chun airgead a chainníochtú, chun idirbhearta a dhéanamh go muiníneach ina shaol laethúil agus léirthuiscint a bheith aige ar an tábhacht le hairgead a bhainistiú. Aithníonn an scoláire go seasann na huimhreacha do mhéid nó cainníocht, lena n áirítear airgead. Déanann an scoláire iniúchadh ar airgead chun fáil amach agus aithint go bhfuil fiúntas agus luach ag baint le hairgead.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
Uimhreacha Foghlaimíonn an scoláire chunuimhreacha a chomhaireamh, a léamh, a chur in iúl agus foghlaimíonn sé an iliomad bealaí ar féidir uimhreas a úsáid.	**a.** An méid náideanna i ndeicheanna, céadta, mílte agus milliúin a shainaithint **b.** Cainníochtaí a mheas go dtí an luach is gaire i gcomhthéacsanna san fhíorshaoil in 10anna, 100anna nó 1000anna **c.** Úsáid a bhaint as uimhreacha chun méid nó cainníocht a shannadh **d.** Cásanna a shainaithint i gcásanna a bhfuil sé feiliúnach chun uimhreacha a shuimiú nó a dhealú agus an oibríocht seo a chríochnú **e.** Siombailí a shainaithint, a aithint agus a úsáid le haghaidh suimithe agus dealaithe **f.** Uimhreacha aiceanta a shainaithint ó 0 go dtí 1000 **g.** Cásanna a shainaithint ina n iolródh nó ina roinnfeadh duine uimhir i gcomhthéacsanna fíorshaoil agus páirt a ghlacadh san oibriúchán iolraithe nó roinnte **h.** Abairt ar bith a chruthú ach úsáid a bhaint as + - ÷ = x nó as focail **i.** Codanna cothroma d'iomlán amhail leatha, ceathrúna, agus trianta a aithint agus a ainmniú **j.** Leatha agus ceathrúna a cheangal de réir roinnte cothroime agus grúpaí **k.** Codáin de mhéid a shainaithint, a ainmniú agus a chur in iúl amhail fad, meáchan agus toilleadh **l.** Codáin de mhéid a shainaithint, a ainmniú agus a chur in iúl amhail am, méid nó cruth **m.** Páirt a ghlacadh i gcairt chodáin agus codáin chothroma a shainaithint **n.** Rialacha na roinnte cothroime a léiriú i gcásanna fíorshaoil. **o.** Úsáid a bhaint as cóimheas chun cur síos a dhéanamh ar an ngaol atá idir dhá chainníocht.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
Airgead Foghlaimíonn an scoláire chun airgead a aithint, léirthuiscint a fháil go bhfuil luach ag baint le hairgead agus idirbhearta a dhéanamh. Déantar iniúchadh ar an riachtanas de bhillí agus admhálacha a scrúdú anseo le costais éagsúla ag baint leis na rudaí a bhfuil luach difriúil orthu.	**p.** Boinn agus nótaí páipéir a shórtáil i ngrúpaí chun suim iomlán a chruthú **q.** Aithint go bhfuil luachanna éagsúla ag baint le boinn agus nótaí páipéir éagsúla in eispéireas siopadóireachta **r.** Tabhairt faoi idirbhearta ag baint úsáid as airgead **s.** Costas iomlán de liosta rudaí a ríomh **t.** Praghsanna a shlánú chuig an aon, deich, caoga, céad euro is gaire **u.** Bille nó admháil a mheas agus sóinseáil dhlite a thomhas **v.** Bille nó admháil a léirmhíniú **w.** Aithint go bhfaightear agus go gcaitear airgead ar bhealaí éagsúla **x.** An costas agus airgead taisce a phleanáil agus a thomhas a theastaíonn chun freastal ar imeacht nó chun rud a cheannach **y.** Íocaíocht a dhéanamh nó airgead a aistriú ar líne/trí úsáid a bhaint as gléas.

Modúl: Am a thuiscint agus a bhainistiú

Tuairisceoir modúil

Is é aidhm an mhodúil seo chun cur ar chumas an scoláire a bheithfeasach ar chaitheamh an ama, a bheith in ann a fháil amach cén t-am é, tuiscint a fháil ar thráthanna an lae, úsáid a bhaint as teanga an ama agus muinín a fhorbairt maidir le huirlisí éagsúla a úsáid a chuireann eolas in iúl a bhaineann le cúrsaí ama, amhail cloig dhigiteacha, amadóirí físiúla, amchláir nó staduaireadóirí. Tacaíonn se seo leis an scoláire ar na gcaoi chéanna chun feasach a fhorbairt ar chuntas a choinneáil ar am. D'fhéadfadh an scoláire féilirí, íomhánna, sceidil, amchláir, pleananna oibre, amadóirí agus cloig chun tacú leis a chuid ama a thuiscint agus a bhainistiú.

Foghlaimíonn an scoláire faoi		Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
Am a léamh agus a thomhas Léiríonn an scoláire feasacht ar phatrúin laethúla le linn dó buneolas ar chúrsaí a chur i bhfeidhm i ngníomhaíochtaí agus imeachtaí laethúla.	**a.**	Uirlisí éagsúla a shainaithint chun an t am a léamh
	b.	Amanna a shainaithint ar chlog analógach
	c.	An t-am a léamh ar chlog dhigiteach
	d.	Scrúdú a dhéanamh ar am i bhformáidí 12-uair agus 24-uair
	e.	An difríocht idir a.m. agus p.m. a aithint nó a shainaithint
	f.	Úsáid a bhaint as teanga a bhaineann le ham i suíomhanna éagsúla
	g.	Príomh-amanna an lae a aithint ar chlog
	h.	An méid soicindí atá i nóiméad amháin a aithint, an méid nóiméad in uair an chloig, an méid uaireanta i lá amháin, an méid laethanta sa tseachtain, an méid seachtainí sa mhí, agus an méid míonna i mbliain
	i.	Amlíne a léirmhíniú agus a úsáid
	j.	Amchlár a léirmhíniú agus a úsáid
	k.	An cumas a léiriú chun caitheamh an ama a ríomh agus a léirmhíniú
	l.	Ceangal a dhéanamh idir difríocht ama agus áiteanna/réigiún
Bainistíocht ama Forbraíonn an scoláire straitéisíchun am a phleanáil agus a bhainistiú mar chuid dá ghnáthamh laethúil. Foghlaimíonn sé chun dátaí a aithint agus iad le feiceáil i bhformáidí éagsúla trí úsáid a bhaint as áiseanna chun tacú le pleanáil agus bainistíocht ama.	**o.**	Scileanna bainistíochta ama a shainaithint agus a úsáid amhail: athrú le bheith réidh in am, ullmhú roimh am ar leith, am a chur ar leataobh chun glanadh suas
	p.	Imeachtaí a shainaithint agus a sheicheamh ina ghnáthaimh laethúla ag úsáid teanga ghaolmhar agus tacaíochta
	q.	An t-am a theastaíonn chun tabhairt faoi ghníomhaíocht nó tasc a mheas agus a thuar
	r.	Tabhairt faoi ghníomhaíocht laistigh d'am ar leith agus tuar cén uair atá méid ama caite
	s.	Féilire nó amchlár a úsáid, i bhformáid ar bith, le haghaidh pleanáil ar aghaidh
	t.	Úsáid a bhaint as amchlár iompair chun an méid ama a thógfaidh turas a ríomh
	u.	Gníomhaíocht lae iomláin a phleanáil ach am a úsáid lena n áirítear amanna turais
	v.	Dátaí a aithint i réimse formáidí.

Modúl: Tomhas, suíomh agus ionad a thuiscint

Tuairisceoir modúil

Dírítear sa mhodúl seo ar an tábhacht le tomhas faid, achair, toillte, teochta, meáchain[1] agus suíomh agus áit i saol laethúil an scoláire. Sainaithníonn agus úsáideann an scoláire téarmaí, teanga agus siombailí tomhais le haghaidh faid, achair, meáchain, teochta agus suímh chomh maith le ríomhanna agus tomhais. Ar an gcaoi sin, forbraíonn an scoláire a fheasacht ar spásúlacht. Foghlaimíonn sé an chaoi ar féidir teanga, íomhánna, siombailí a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar threo agus chun treo a thaispeáint.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
Tomhas Sainaithníonn agus úsáideann an scoláire téarmaí, teanga agus siombailí tomhais le haghaidh faid, achair, toillte agus meáchain chomh maith le torthaí a ríomh agus cur síos a dhéanamh orthu ach teanga chuí a úsáid.	**a.** Rudaí laethúla a láimhseáil agus a mheasúnú ó thaobh difríochtaí fisiciúla de **b.** Téarmaí, teanga agus siombailí a léamh, a thuiscint agus a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar aonaid faid, achair, toillte teochta agus mheáchain **c.** Aonaid mhéadracha tomhais a léirmhíniú le haghaidh faid, achair, toillte, teochta agus meáchain **d.** Fad ruda a thomhas agus a thaifeadadh chomh maith leis an achar idir dhá rud le tacaíocht chuí **e.** Fad, airde, achar, toilleadh agus meáchan rudaí a chur i gcomparáid agus i gcodarsnacht agus na torthaí a thaifeadadh go cuí **f.** Caidrimh a shainaithint idir fad, airde, achar, toilleadh agus meáchan dhá rud **g.** Réada a chur i gcomparáid agus i gcodarsnacht lena chéile agus iad a chur in ord de réir faid, airde agus meáchain **h.** Sonraí atá le fáil i dtáblaí simplí, barrachairteacha, píchairteacha nó patrúin a léirmhíniú **i.** Uirlisí tomhais cuí a roghnú agus a úsáid chun fad, achar toilleadh agus meáchan a thaifeadadh agus a chur i láthair **j.** Tuiscint a bheith aige ar an tábhacht le cruinneas maidir le fad, airde, achar, toilleadh, teocht agus meáchan a thomhas i gcásanna fíorshaoil.

[1] Is ionann mais agus tomhas ábhair i réad agus is ionann meáchan agus imtharraingt ar réad. Úsáideadh an téarma meáchan anseo, mar go n úsáidtear an téarma meáchan, agus go bhfuiltear ar an eolas faoin téarma in go leor scoileanna, seachas mais.

Foghlaimíonn an scoláire faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire
Áit agus Suíomh Úsáideann an scoláire a fheasacht ar spásúlacht ar mhaithe le treoshuíomh agus loingseoireacht ar scoil agus sa phobal áitiúil. Fiosraíonn an scoláire na gluaiseachtaí a bhaineann le codanna difriúla den cholainn agus na slite ar féidir leis an gcolainn bogadh.	**k.** Feasacht ar ionad a cholainne i spás a léiriú **l.** Treo agus gluaiseacht a léiriú le linn dó a cholainn a úsáid **m.** Stór focal cuí agus gothaí a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar shuíomh amhail barr, bun, taobh istigh, faoi, ar dheis, ar chlé **n.** Léarscáil shimplí a tharraingt agus a úsáid **o.** Príomhshuíomhanna a phobail a aimsiú le linn dó léarscáil a úsáid agus cur síos a dhéanamh ar an suíomh agus é a thaispeáint **p.** An t-achar idir dhá áit ar léarscáil a ríomh agus a thaifeadadh **q.** Suíomh ruda a thaispeáint ar ghreillechóras simplí **r.** Suíomh duine a aithint sa phobal agus úsáid a bhaint as léarscáileanna agus conairí simplí chun cuntas a choinneáil ar ghluaiseacht agus taithí a fháil ar ghluaiseacht **s.** Turas lae nó imeacht a phleanáil, cur síos a dhéanamh air nó é a ullmhú.

An Roinn Oideachais
Department of Education

Foilsithe mí Lúnasa 2024.